

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Konservativni proti narodno-slovan-skim nazorom.

Govor starega bivšega diplomata barona Hübnerja v delegacijah spet kaže, kar se skrivati ne da, da si morajo biti pač avstrijski Slovanje in nemški konservativci zavezniki v notranjej politiki, da pa njihovi nazorji glede politične bodočnosti in zdanje vnanje politike nikakor niso jedni ter isti. Če so nazorji starega barona Hübnerja tudi nazorji nemških konservativcev, niso pa nikakor večine avstrijskih Slovanov. Mi narodni Slovanje se ne moreme strinjati niti s tem, kako Hübner sodi o orijentalnem vprašanju, niti ne s tem, kako govori o nemški zvezi, niti ne kako beseduje o francoski republiki. Kajti v vseh treh teh vprašanjih se on postavlja proti duhu časa, proti svobodi t. j. proti elementom, za katere se mi borimo sami.

O orijentalnej politiki je baron Hübner postavil napačno načelo: da orijentalno vprašanje je, ako ga velevalsti hočejo, ako pak ga nečejo, nij ga; in on želi naj ga ne bi hotele, naj bi ga odložile. Kako staro diplomatično! Torej ideja je nič, volja narodov nič, napredek svobode nič, krščanstvo nad izlalom nič, samo če diplomatje rekó in hoté? Hvala Bogu, da nij res tako in ne bode! Sicer pa sama „N. Fr. Pr.“ z necim veseljem in zadostenjem konstatira, da je hiper-konservativec to turkoljubo politiko po njej, po liberalnih judih povzel, ker tudi ona je in nje 112 ustavovercev je zagovarjalo isto načelo, naj se orijentalno vprašanje s silo odloži, to je, naj se pusti južno Slovanstvo še dalje pod turškim jarmom. Torej tu vidimo enkrat, kako sta jedina in

složna: nemški hiperliberalni jud in nemški hiperkonservativni diplomat. To je, oba gresta zoper Slovana!

Stari reakcionar baron Hübner da angleškemu vodji Gladstone, kateri je Slovanom simpatičen, ker je v resnici svobodoljuben mož, svojo konservativno nezaupnico, pa prestopa na Francosko. Tu se pokaže hudega sovražnika republike. On sicer močno hvali Francoze in njih domoljubje, ali da so republikanci, to mu nij prav. On prorokuje, da bode ta republika z Gambetto na čelu celo Evropo z veliko vojsko porepublikanila. Zatorej „vroče“ želi baron Hübner, da bi naša Avstrija v prihodnjem vojski pomagala Nemčiji zoper Francoze. On upa, da bode v vojski Nemčije s Francosko zmaga na nemški strani.

To dvoje je odločno zoper želje vseh narodnih avstrijskih Slovanov. Avstrija nema nobenega razloga z Nemci vred bojevati se zoper Francosko, kajti po uničenju Francije bi Nemčija uničila svojega zaveznika Avstrijo. Strah pred republiko je morda na pruskem Nemškem opravičen — a kaj nam to mar — na Avstrijskem, kjer je baš zaradi različnih narodnostij republika nemogoča in nepotrebna, je ta strah prazen in le sanjarsk. Kadar pa pride do prihodnjega boja Francozov z Nemci, molili bomo avstrijski Slovanje za zmago prvih, ker le kadar bode Nemec spet ponižan, nehal bode hoteti Slovana tretji.

Prav tako kakor mi, sodijo češki narodni časopisi o tej najnovejši izjavi Hübnerjevej. „Politik“ ga imenuje v članku od sobote „Metternich redivivus“ in pravi: Ne republike, ampak slabe vlade, birokratstvo, zati-

ranje narodnega razvoja in osvobojenja, to so največji sovražniki monarhiji.“ In o vojski francosko-nemškej meni češko glasilo, da ta vojska mora prititi, naj bode Francija republika ali monarhija, a mi Avstrijci nemamo nobenega interesa Nemcem pomagati ali Francoze slabiti. „Mi ne vemo, v čigavem imenu je Hübner govoril, a to vemo natanko, da nij zastopal željo in nazorov našega naroda.“ — V istem smislu, samo da še mnogo odločneje odbijajo v imenu Čehov „Narodni listy“ nazore Hübnerjeve. „Zakaj bi imela Rusija pri zdravem razumu pomagati Nemcem, da si ohranijo svoj rop (Elsas-Lotringem)?“ vpraša rečeni organ.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. novembra.

Vnanji minister Haymerle je odgovarjal v delegacijah na Hübnerjev govor ter dejal, da se trudi vzdržati prijateljske razmere k našim sosednjim deželam. Kdor pa neče naše prijateljske roke sprejeti, potem mu mora Avstrija pokazati svojo državno težo. Kot cilj avstrijske politike na balkanskem poluotrovoju je zaznamoval baron Haymerle vzdržanje ravnotežja mej balkanskimi narodi. Albance, je dejal, mora Avstrija podpirati v njih razvijanju.

Avstrijska delegacija je dne 6. t. m. obravnavala o rednih stroških za vojsko ter so avtonomistiški delegati, Poljaki in delegiranci gospodske zbornice odobrili vse predloge vojnega ministra. Fortšritlerji ter drugi nemški liberalci so glasovali zoper. Poslednji so prej hoteli za soboj potegniti tudi ustavoverne člane gospodske zbornice, a nij se jim posrečilo. Pri posvetovanju kredita za okupacijo Bosne, Hercegovine ter Limskega ozemlja se je oglasil Dalmatinec Klaić. On je tožil, da se v za-

Listek.

Govor prof. Jos. Žitka

na slavnosti sedemdesetletnice Stanka Vraza v Ormoži dne 8. sept. 1880.

Velespoštovana gospoda iz staroslavne kraljevine Hrvatske in zvesti jim pobratimi Slovinci!

Tak smo tedaj umirjenega in zadovoljnega srca spet v Ormoži, prijaznem mesteci, kjer smo se pred poludnevom z nekakoj tesnobno radovednostjo bili zbrali, da se od tod odvezemo v Cerovec gledat in venčat priprostega hrama, kateremu je v mladosti svojej njegov sin Stanko „srca nadam svim udats“ rekel: srečno ostani blaga domovina! Bog te naj varuje in čuva! ter „pojuč ustna, koje bila u koljevci poljubi“, odselil se k vam mili in dragi nam sosedje in bratje prekodravski.

Veselili smo se mej tem kraj „Dubrave žerovinske“, po katerej so nekdaž razlegali se

in odmevali zvonki glasovi mladega Stanka, pevajočega uz „Gusle in tamburu“ bujne balade in razkošne romance; molili smo se Bogu v Jeruzalemu v cerkvi, pred kateroj „do tri lipe stojé, ko tri slavske sestre izpred kuće svoje“; čudivali se divnej lepoti slovenskega raja na istem torišči, o katerem se pesnik „Djula-bija“ izpoveda:

„Na krasno to brdo za doba proljetnje
Bijahu svagdašnje pred večer mi šetnje;
Ko rodjene sestre ja te lipe grli'
A cirkvi se klanjah, ko majci sin vrli“.

Vrli sin slovenske matere svoje sprehajal se je tedaj za mladih let kaj rad po prelepih trsjem ovenčanih vrhuncih slavnih ljutomerskih gor, oko se mu je zasolilo radosti in srce razigravalo motrečemu prekrasno zemljo slovensko, in v takih blaženih hipih pognale so kali one vedno dišeče neuvehle rožice, one divne jabolčice, katerih nekoliko bode vam malo kasneje gospod Fijan s tega mesta prijazno delil.

Vrlemu sinku slovenske matere svoje pa še je gošče zamotilo se oko žalosti, srce paralo se spominjajočemu dvogubne naopačne osode, katero ima trpeti rajskolična njegova domovina, in krvjo polnilo mu se pero pisavšemu:

„Koliko, koliko sveta mati moja
Ti od tudjinaca trpiš zla bez broja
Kol'ko od nevrednih sinov jedna mati
Ti ranah ne primi, tuge nepropati!“

In tako je, gospoda moja, še dan današnji.

Tujci, Bog si ga vedi, kde stanujoči, mnogoveč pa še oni k nam priseljeni in nevredni domači sin, to sta oni skeleči ljuti rani, radi kojih v lepej našej domovini gorko plače Slava mati: „Gradi su nevjerni, sini renegati.“ V teh petih Stankovih besedah skrita je odgonetka žalostnega stanja vsega slovenskega naroda, to je največji uzrok, zakaj smo posebno mi Vrazovi rojaki gledé na narodni žitek še sedaj v silno neblagem položaji.

sednem ozemlju povsod germanizuje, da se osnavljajo šole z nemškim učnim jezikom. Bosensko finančno deželno vodstvo da je poslalo vsem colnim uradnikom okrožnico, v kateri se jim priporoča nemščina. Zemljiško vprašanje je še prav v tistem stanju, kakor je bilo pred petimi leti, in katero je stisnilo tamšnjim prebivalcem puško v roko. Nič se ni zboljšalo, nego se je celo mohamedanski življenjski povsod podpiral. Tako postopanje od strani Avstrije da povsod vzbuja le razdraženost. Baron Haymerle je odgovoril, da Avstrija bode na vsak način zasedeno ozemlje osrečila. Groholski je poročeval o tej zadevi pa je dejal, da avstrijski orel ne sme iti več iz Bosne in Hercegovine.

V **zgorenje-avstrijskem** velikem posestvu je po zdaj završenej reklamaciji 106 volilcev ter imajo baje konservativni veliki-posestniki odločno večino. V „Vaterlandu“ pa beremo, da ima le vlada večino, ako glasujejo nekateri volilci z njo, ki so dozdej z vsako vlado glasovali.

V **Bukovini** je bil 4. novembra voljen avtonomist Pitey v državni zbor v okrajih, ki je bil dozdej ustavoverno zastopan po bivšem ministru Horstu.

Ogersko-nemški poslanec Sas Bauszner je pisal Bismarku spomenico, kako bi se **colna zveza** naredila mej Nemčijo in Avstro-Ogersko. Bismark je na to odgovoril: „Jaz smatram tako colno zvezo kot idealni cilj, kateri daje našim trgovinsko političnim pogodbam praveč. Ali ga dosežemo ali ne, tega ne vem. Čem bliže mu pridemo, tem bolje. Žalibog so se protiva, ki se dajo le počasi odpraviti.“ — Razumljivo je, da tisti Nemci želé take colne zveze, ki želé tudi ožje politične zveze, ki bi bila naraven nasledek. Iz istega uzroka pa je razumljivo, zakaj avstrijski Slovani take colne zveze ne želimo.

Vnanje države.

Dogovarjanja mej Črnogorci in Turki glede **Ulcina** so se zopet pretrgala. V Skader je prišel znani Derviš paša ter je bil povabil k sebi vse vodje „albanske lige“.

Srbska skupščina je razpuščena ter se bodo nove volitve vršile dne 30. t. m. Novo ministerstvo srbsko bi si v narodnej skupščini rado zagotovilo večino, kar je pa dvomljivo, če bode v njej politiki drugače postopalo, kakor je pa Ristič postopal. V notranje pa bode baje svobodoljubivše.

Ruski car se vrne v sredi novembra iz Livadije v Peterburg. — Grof Loris-Melikov je baje od carja dobil potrjenje vseh svojih reformskih planov, katere hoče izvesti v upravi ruske države.

O starem **Garibaldi** poroča telegraf, da je zelo bolan in se je bati njega smrti.

Angleško kanalsko brodovje sestavljeno iz štirih oklopnih ladij, vsaka s 700 vojakov, odplulo je na **irsko** obalo. Na Irskem postaje položnje resneje in resneje. V oklicih deželne lige irske se dolži angleška vlada, da je na

ukaz one privilegirane kaste, ki je uže sto- in stoletja prokletstvo Irske, katero zatira, ovrгла vse tradicije ter načela liberalnosti. „Deželno irsko ligo obtožujejo zato, ker je poskusila irskega kmeta dvigniti višje kakor je Indijanec v svojem vlgvamu.“

O **angleške** vnanje politiki piše angleški list „Spectator“, da Gladstone ne more in ne bode pustil Grkov na cedilu. Še svojimi 60.000 vojakov Grška ne more več dolgo čakati. Evropski koncert da je še cel, zato bode v malo mesecih grška zastava vihrala v Janini. Drugi konservativni angleški listi so pa nasprotnega mnenja, kajti „Anglija ne sme iz sentimentalnosti kake vojne pričenjati“, pravijo. — O orientalnem vprašanji pišejo „Times“, da ima Evropa, ne Avstrija odločevati, je-li da se nadaljuje reševati.

Dopisi.

S Primorskega 4. nov. [Izv. dop.] (Družba sv. Mohora) nam je za to leto uže razposlala odmenjene knjige. Iz pregleda vseh č. č. udov sprevidimo, da je letos bilo 505 dosmrtnih in 24.925 letnih, vkup 25.430 udov. Lansko leto smo jih šteli vkup 25.333; tedaj letos zopet majhen a vesel naraščaj 97 udov. Glavne škofije, iz katerih je največje število tej družbi, so: goriška, krška, lavantinska, ljubljanska in tržaško-koperska — a če si tu ogledamo natančneje število udov, bomo videli, da smo letos, večinom radi lastne malomarnosti na slabšem. Menj udov od leta 1880. ima za leto 1881: goriška 21, krška 35, ljubljanska 32 in tržaška 89. Mimo tega ima samo lavantinska škofija 191 udov več od l. 1880. Posebno na Koroškem bi naj se društvo bolj širilo, tam ima beljaška dekanija 3 ude menj, celovška 24 menj, doberleveska 2 menj, kanalska 20 menj, plibergska 18 menj, spodn. rožka 4 menj, tinjska 8 menj, velikovška 4 menj itd. Nam se zazdeva, da je to nekaka pregreha v narodu samem ozirom pri onih, ki zdatno in pravodobno ne povdarjajo koristi te družbe.

Ponosni bi morali biti na jednako nepresežljiv zavod, ki se je pri bornih nam sredstvih tako ogromno razvil, a ne samo to: mi moramo neprestano delati, da se nam število vsaj ne pomanjša. Slabe letine itd. so res izgovori a niso prav vselej temeljiti; poznam iz lastne skušnje ljudskega učitelja, ki leto za letom nabira mej svojimi učenci udov in to vedno z mnogim vspehom. Donašajo mu otročiči od meseca oktobra vsak mesec nekaj krajcarjev in tako naraste do marca za vsacega goldinar. Jednako delo bi se priporočalo markomu gospodu poverjeniku. Pri razdelitvi knjig

se mnogokrat sliši: „nij se nam naznanilo“, „nismo vedeli“, itd. in vspeh je manjši.

Z Dunaja 7. nov. [Izv. dop.] Nemško-liberalni parteitag bode sešel se na Dunaji 14. t. m. Vabila na ta „parteitag“ se zdaj razpošiljajo. Odbor je, kakor sem iz dobrega vira slišal, sklenil, demokratičnih nemških državnih poslancev in njih privržencev ne vabiti in za Dunaj sploh samo 200 vstopnic mej ustavovorne mameluke razdeliti. — Naglašja se v vabilu, kako resne so nevarnosti, ki preté Nemštvu v Avstriji in državnej celoti, kako da se previsoko poveljujejo nekateri narodje v Avstriji in kako napadajo „ustavoverno“ Nemštvo; to, da vzbuja vznemirjenje mej Nemci. — To bi bil obseg onega, kar se bode obravnavalo na tem nemško-nacionalnem shodu. Nemška agitatorska gospoda se pa morajo bati javnosti, kajti ta shod bode tajen, kdor se ga bode udeleževal, bode moral imeti vstopnico, drugače se bode vsak, če je tudi najbolj kričav „Nemec“, postavil pred prag. Veliko se trudijo dunajske nemške novine, da bi na ta shod zvabili tudi „ustavovorne“ člane gospodske zbornice, ter jih lové z besedami: „ustavo in državno celoto bomo branili, in tudi vaše centralistične težnje imajo v ustavi svojo poroštvo“. Nij neverjetno, da bi Schmerlingovcev ne zvabili.

Dr. Kronawetterov govor vzbuja na Dunaji več in več zanimanja. Volilci, ki so poslušali njegov govor, se čudijo in jeze, zakaj niso Kronawetterovega poročila prinesli dunajski veliki liberani časniki. To razburjenje dunajskega meščana je moralo biti tudi „N. Fr. Pr.“ povod, da se je spravila še le zdaj, en teden kasneje, nad dr. Kronawettera ter ga prav po judovski opsovala, da je nihilist, brezdomovinec, škandaloljub itd. Temu židovskemu listu pa dr. Kronawetter nij ostal dolžan odgovora. Na adresu „N. Fr. Pr.“ je dal natisniti v dunajski „Morgen-Post“ izjavo, iz katere kar štrle ostre pušice in na gosto leto na bivšo „ustavoverno“ stranko, kateri dr. Kronawetter očita, da je vse avstrijsko nemško prebivalstvo celih 20 let za nos vodila: „Junaki trinkgeldov so zgubili ves kredit, vse zaupanje prebivalstva za zmirom. Pravi se, da se zgodovina ne ponavlja. Dobri duh Avstrije naj varuje, da se ta stavek nad Avstrijo uresniči“, tako piše Kronawetter, čegar udarci se „ustavovorne“ stranke dobro prijemljejo.

Dne 11. t. m. bode dunajski poslanec Steudel sklical javni ljudski shod, pri katerem se bode valjda tudi pokazalo, da nemško

Množina sinov slovenskih roditeljev, izlasti po mestih, tiči bodi si v gadnem renegatstvu ali pa v globokem spanji, in zato je narodni ponos pri nas še vedno redka cvetlica.

Pa temu se ne bode preveč čudili in nas preostro sodili blagi sosedje, če pomislite, kako je naš mali štajer uže stoletja prepreden in premrežen življi nam na smrt sovražnimi. Kaj porečete, ako vam se pove zgodovinski čin, ka so pri nas najvišji duhovni pastirje pri svojih apostolskih pohodih božjo besedo razlagali slovenskim vernikom v nemškem jeziku! Vsaj živa duša jih nij razumela, no itak je ta pošast rogovilila notri do v pravem pomenu apostolskega nam nepozabljivega Antona Martina Slomškega, kojemu bode večnaja pamjat!

Kaj velite, če Vam se pove, ka nas štajerske Slovence še denes upravo pogostoma bije najhujša toča, odkoder je treba, da nam

solnce sije . . . Stokrat blaženi vi, ki imate svoje Strosmajerje!

Narodni ponos je, rekel sem, pri nas posebno v mestih še vedno redka cvetlica, pa temu se ne čudite pomislivši, ka se ta zlata krepost pri nas zaduševati poskušava uže v onej nežnej dobi, kedar človek počima pamet rabiti, to je v onem trenutku, ko dete stopi črez šolski prag.

Nikdo na svetu vas, srečnejši sosedje, ne sili mučiti vaših otrok v učilnicah učenjem tujega nemškega jezika, no, pri tem njenemu miselniku ne bi pametno se zdelo ne uvesti v Avstriji tega mnogim potrebnega jezika v srednja učilišča, kderkoli kot učni predmet ima svoje mesto: čim več jezikov znaš, tem več osob veljaš. In uže zbog tega, ker dobro previdevamo istinitost te prislovice, nikakor nij res, kar nam nasprotniki oponašajo, ka mi nečemo, da bi se naši otroci v nekeji dobi tudi za silo nemški naučili, nego samo tega nečemo in ne

damo, ka bi nam se deca odnarodila, potujila, ka bi se v šolah vadila in navadila proti lastnemu mesu in proti lastnej krvi rogoviliti. To pa je naših nevernih mest in renegatskih sinov glavna želja in prvi namen. Ostro ali ne krivično piše o nekdanjem uže trpljenji Slovencev Vrazov podpiratelj in prijatelj Anton Krempelj:

„Še Slovenci tu mesari
Nemška silovitost tak,
Da omamica me vdari
In pred očmi mi je mrak.“

Da pako pri teh in takih okolnostih z nami še hujše nij, in da smo, recimo, smeli dnes ovde na svojih lastnih tleh slovenskih sestati se z vami slavni potomci Zvonimirovimi! ter o svojih nevoljah pogovarjati se z vami, radovati se in kot zbrani prijatelji rujno vince piti na spomin Stankovih veselih in žalostnih dnij, in da se smemo nadejati še srečnejše bodočnosti, ka bodo na primer neki v zorbi lepi zakoni oživotvorjeni in v kratkem uresničeni,

dunajsko prebivalstvo za ustavoverni „partei-tag“ malo mara.

Domače stvari.

— (Priprave za mobilizacijo.) Mi smo slišali, da so te dni prišli ukazi, naj se vsem mostovom na gorenjske železnici in vsem proti italijanske meji ležečim naredé potrebne priprave ali otlina, da se v vojnem času morejo razstreliti in uničiti. Večidel so mostovi že tako zidani, vendar ne vsi.

— (Velik požar v Medvodah.) V soboto popoldne ob štirih je pogorela fabrika za debel papir v Medvodah, lastnina družbe Leykam-Josefthal. Fabrika leži na levem bregu tik Save. Vnelo se je v sušilnici, kjer se suši debeli papir „papendekel“, ki se prodaja na Angleško. Dasiravno ima fabrika doma jedno brizgalnico in je tudi ljubljanska požarna bramba čudovito naglo s posebnim brzim vlakom že v $\frac{3}{4}$ urah na mestu bila, kakor tudi Loška, vendar se fabrika nij dala rešiti, preveč goriva je bilo nakopičenega v njej in okolo nje. Škode je za 120.000 gld., ki je sicer zavarovana, ali tista škoda, kar je fabrika ima, ker ne bode mogla delati, dokler se ne zida na novo, ne povrne se jej.

— (Imenovanje.) Cesar je imenoval župnika v Lembahu (poleg Maribora) Lovro Herga za kanonika katedralnega kapiteljna v Mariboru.

— (Vojaško.) Jutri 10. novembra odide od tukaj iz Ljubljane v Maribor prvi bataljon polka št. 26, ki se, kakor znano, preseli, ker tukaj kasarske razmere nijso ugodne.

— (Sokolski večer) v čitalniški restavraciji zadnje nedeljo je bil privabil toliko narodnega svetá, da so se napolnili vsi prostori. Občinstvo je bilo prav zadovoljno, posebno pa z vrlo godbo tukajšnje garnizone. Vojaške godbi in njenemu kapelniku g. Czermyju mora se izraziti vse priznanje. Oddelek čitalniških pevcev nij povse ustregel svoji nalogi. Z veliko pohvalo je bila sprejeta samo pesen „Žezulinka“.

— (Tepež.) V tukajšnji gostilni „pri numero 1“ so se v nedeljo rokodelski pomočniki stopili in na zadnje do nožev segli. Trije so močno ranjeni preneseni v bolnico. Jednemu je arterija na ramenu prerezana, da bi mu bila skoro kri odtekla.

— (Z Dunaja) se nam piše: Pravni odsek društva „Slovenija“ ima v sredo 10. t. m. zvečer ob 7. uri, v jurid. dvorani šte. 3, svoj prvi redni shod, h kateremu vse gg. pravnike prav uljudno vabi odbor. Dnevni red: 1. O

pravnih razmerah pri Slovencih do 10 stoletja, predava g. J. Babnik. 2. Čitanje državlanskega zakonika. 3. O novejši pravni literaturi, poroča g. E. Volčič.

— (Društvo strelcev.) Jeden odsek „Sokola“ ljubljanskega se je konstituiral kot strelsko društvo ter vabi vse slovenske narodnjake, ki jih veseli streljanje, naj se udeležujejo te zabave. Streljalo se bode s puščico za bole vsako soboto večer.

— (Grob dr. Lavriča), buditelja goriških Slovencev, bil je tudi letos na vseh Svetih dan lepo okinčan, kakor se iz Gorice poroča.

— (Iz Celja) se piše, da inženirji južne železnice trasirajo sekundarno železnico Celje-Spodnji Dravberg. Zdaj se delajo podrobni projekti in proračun stroškov. Čuje se, da se neko francosko društvo zanima za zidanje te železnice.

— (Mački luč.) Iz Št. Petra na Notranjskem se nam piše: Da učeni naravoslovci prav ne vedó, da mačka tudi v temi dobro vidi, kaže nam sledeči dogodek: Na neke stranske progi južne železnice nahaja se na malej postaji načelnik, kateri se zdi v vseh strokah vrlo učen, vzlasti se je pa takega izkazal v naravoslovstvu. Pred nedolгим časom prišel je nekega dne k njemu mož ter ga opozoril, da spodaj v kleti luč gori, da jo je morabit pozabil ugasniti. „O ne,“ odgovori mu ta, „v kleti je tema, tedaj sem moral luč prižgati, da bode videla mačka miši loviti.“

— (Tat ubit.) V Pečkah, v slovenskobistriškem okraju, so ob Dravinji mrtvega našli tatu Antona Bušaverja iz Stattenberga. Pravijo, da so ga tatje tovarši ubili.

— (Hrvat o Slovencih.) Dopisnik s Primorja piše v hrvatsk list „Sloboda“ mej drugim tako: „Bivši zastupnik goriških Slovencev na carevinskem veču gosp. Winkler postao je namjestnikom Kranjske. Tu se nad tim raduju. Imadu čovjeka, koji slovenski govori. Njemu i Taaffe-u šilju občine sa svih stranah pokrajine diplome začastnoga občinarstva. Neznam, da li bi se imao čovjek nad tim radovati. Uzdajuć se u svojega čovjeka, ljudi bi mogli zanemariti brigu za svoje svetinje. Moglo bi se dogoditi ono, što se je dogodilo za pučana bana u banovini. Do sad nejmaju u Kranjskoj još ništa, nego Winklera. Još nije razpušten sabor nezakonito sabran; još upravlja zemljom njemškutarski odbor, kao da hoće u Beču. Zemaljskim odborom je više nego paraliziran Winkler. Još nijo u školah nit korak na bolje poduzet. Dapače. Ovih danah imenovan je

školskim nadzornikom za srednje škole u Kranjskoj g. Zindler, poznat iz Gorice in iz Štajerske, Njemač, neznajući slovenski... Radostna je viest, što je na mjesto Winklera u carevinsko vijeće izbran čestit narodnjak dr. Josip Tonkli, odvjetnik u Gorici i podpredsjednik goričkoga sabora. Kažu neki, da nije prijazan ljudmi. Nu Bože moj. Neradaju se svaki dan Lavriči. Druge narave bijaše Lavrič, druge je Tonkli. Obojicu veže ljubav do domovine, imenito do naroda u Goričkoj, ljubav zasvjedočena i riečmi na pravom mjestu i čini.

— (Nova slovenska knjiga.) „Pesni. Zložil Miroslav Malovrh. Novomesto. Tiskal in založil J. Krajec. 1880.“ To je naslov nove knjige, 68 stranij obsežnega zvezka, zbirke pesnij, ki jih je založil znani marljivi novomeški tiskar Krajec. Nijmo jih utegnili še čitati, torej o obsegu ne moremo še soditi.

— („Maria Theresia und das Land Krain“) — tako je naslov knjigi, ki jo je na spomin slavne cesarice spisal znani kranjski nemški pisatelj P. v. Radics in jo v jako okusnej vnanjji obliki založil novomeški tiskar J. Krajec. Posvečena je gospé Kallinovej. Knjižica se odlikuje z ono objektivnostjo, katero sploh na g. Radičevih spisih hvalimo. Posebno zanimiva so poglavja „Slovenisches“, — „Kirche und Schule“, — „landesfürstliche Regierung.“

Razne vesti.

* (Velika razstrelba.) V Auerovej fabriki za spiritus v Plznu je dne 6. t. m. spiritus se vnel ter uničil dve fabriški poslopji. V goreč spiritus je padla žena nekega delavca in še tri druge ženske, ki so ravno perilo obešale.

* (V luži utonila.) Dne 26. p. meseca oktobra so našli 55 let staro hrvatsko kmetico iz Lupoglave mrtvo tako, da je z glavo tičala v luži, pri kateri je prej prala, a noge je na suho molela. Ko je prala, padla je menda z glavo v mlako in prej omedlela, predno se je vzdigniti mogla ter tako v plitveji vodi smrt storila.

* (Vsled cepljenja kôz) je v Frankobrodu ob Odri izmeji 37 otrok, katerim so se stavile koze, zbolelo 35 otrok, a jeden je umrl. Ukazalo se je, da se ima bolezen teh otrok preiskati.

* (Mrtva na oklicu.) V Milanu je 29. m. m. padla 20 let stara deklica z okna četrtega nadstropja neke hiše ter je obležala na tleh z razbito glavo. Ob jednom je hotel za dekletom skočiti neki mlad mož a so ga le sè silo pridržali. Deklica je bila bogatih staršev, omikana in lepa. Mladi mož je uradnik ter je bival jeden mesec uže v Milanu. S tem možem bi se imela poročiti. Dekle je prišla štiri dni pred katastrofo v Milan ter se

— za vse to imamo se, gospoda moja, zahvaliti očinski skrbi in modrej previdnosti našega blagega cesarja in kralja, ki ne pozablja tudi na vsele mu verni narod slovenski, dobro znajoči, ka je isti močen steber zoper vedno besnejšega pozvoja sedmoglavca, zoper predrzno „Italijo irredento“.

Ali Bog pomaže onemu, kateri „uzda se u se i u svoje kljuse“, tako tudi milostivi vladar ne more vsega sam storiti. Čislajmo in poštujmo vladarjevo milost ali ne zanemarjajmo pri tem lastnimi močmi in lastnim naporom odbijati nikoli nenasičene grdobne spake, ki je kulturne svoje lape na stržaj odprla, da nas požere sedaj v 19. stoletji v lastnej našej domovini, na istih tleh, koja so naši Ungnadi, Raubarji, Ojstrovharji in slavni vaši bani krvjo napajali, boreči se za krst častni in slobodo zlato, braneči in vojskujoči se za sijajno dinastijo habsburško.

Semkaj dakle, kder se je, kakor sem povedal, vzajemni naš ljubljeneec veselil in jokal, priromali ste velepoštovana gospoda iz junaške trojednice, da še si na tenje predstavite kraj, čegar lepoto vam je Vrazova lira kaj rada prepevala, da se po obliči spoznate in sprijateljite z narodom, čegar pesni, pripovedke, navade in zgodovino je navdušeni stihotvorec toliko rad razlagal ter vašej sosednej ljubezni tako pogostem priporočal, ko se je večkrat uže zamere bal in zatore izpričaval, pozvavši se na Kollarjev obširen „Vykład k Slávy Dcere“ in na Göthejeve stihove:

„Wer den Dichter will verstehen,
Muss in Dichters Lande gehn.“

Kdor hoće pesnika prav razumeti, pojdi gledat, kder mu je tekla zibelka.

In res, dospeli ste velecejenjena gospoda iz raznih mest lepe in staroslavne kraljevine hrvatske v velikem broju na domovino Vrazovo.

Pa kaj ste ovde videli? Videli ste lastnimi očmi in se prepričali, ka je živa resnica, kar Stankova vila speva.

„Oj krasen si krasen ti moj zavičaju,
Kakove u tebi nigdje ruže neevetaju.
Čini se, da Bog te stvori kraju ljublen,
Da jadnom Slovincu vrati raj izgubljen.“

Kaj ste še več videli in čuli? Stanko odgovarja: Ti moj narod slovenski si:

„Kano ranjen junak, nad kojim leću vrane,
Čekajuć, dok jadan bolnik ne izdahne.“

In tako je, kakor nad ranjenim vojnikom lečejo okolo nas in nad nami vrane in gavrani čakajoči, da izdehnemo, nesrečni domači čuki in druge ptice ponočnice pa nosijo zlokobnim mrharjem skrivoma zaželele vesti, naj se le nikakor ne oddaljujó, naj le še v večem broju priletijo, vsaj se ranjenec po njihovej ljubeznjivej pomoči preskoro zađuši.

(Konec prih.)

